

Monumentnummer*: 523031

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82882/83

Woonplaats* Nijmegen
Gemeente* Nijmegen
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Hatert
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4614

Omschrijving**

Inleiding

Dit KLOOSTER, opgezet als studiehuis het "Bisschop Hamerhuis", is in 1923 gebouwd in opdracht van de Missionarissen van Scheut naar ontwerp van architect Ch.M.F.H. Estourgie. Van het oorspronkelijke ontwerp zijn drie vleugels in u-vorm gerealiseerd. De vierde vleugel met kapel aan de achterzijde is nooit gebouwd. Het studiehuis is vernoemd naar de Nijmeegse bisschop Hamer die in 1900 tijdens zijn missiewerk in China werd gedood. De oosterse pagode-toren op het dak verwijst naar de missionering van de Scheutisten in China. De Missionarissen van Scheut waren de eerste congregatie in een lange reeks die na de opening in 1923 van de Katholieke Universiteit een studieklooster in Nijmegen openden. Het pand is in de jaren tachtig door de universiteit aangekocht en thans in gebruik bij de Hoge School.

Het vrijstaande gebouw bevindt zich in de wijk Heyendaal in Nijmegen-Zuid, en is gesitueerd nabij de uitmonding van de Verlengde Groenestraat op de Groenewoudseweg. Het pand staat met de voorgevel parallel aan de Groenewoudseweg. De gemoderniseerde tuin valt buiten de bescherming.

Omschrijving

Het KLOOSTER heeft een U-vormig grondplan. De hoofdbouw aan de voorzijde heeft drie bouwlagen, een zolderverdieping en een vliering. De rechter zijvleugel en de kortere linker zijvleugel hebben één bouwlaag minder. Het samengestelde DAK bestaat uit in elkaar geschoven schild- en zadeldaken met ongelijke nokhoogten. Het dak is gedekt met rode tuiles de Nord en watert af via bakgoten op bewerkte klossen. In de dakvoet, ter hoogte van de zolderverdieping, is een groot aantal plat afgedekte houten dakkapellen geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De nokuiteinden van het dak worden gemarkeerd door pironen waarvan enkele een omgekeerde vorm hebben. Het schilddak van de hoofdbouw wordt gedomineerd door een grote achzijdige houten dakruiter in de vorm van een twee etages hoge Chinese pagode. De pagode wordt bekroond door een kruis.

De bakstenen GEVELS zijn in kruisverband gemetseld, met uitzondering van het in koppenverband opgetrokken hoge trasraam. De gevels worden aan de bovenzijde afgesloten door een gemetselde sierlijst met kruismotief. De bovenste bouwlaag heeft een horizontaal accent in de vorm van enkele terugliggende baksteenlagen. Het merendeel van de uitgespaarde gevelopeningen is rechthoekig van vorm en wordt afgesloten door een hanekam of strek met geboorte- en sluitstenen van natuursteen. De vensterhoogte neemt per verdieping af. Op de begane grond van de hoofdbouw worden de centrale ingang en de vensters in de risalieten rondboogvormig afgesloten.

De VOORGEVEL heeft een symmetrische indeling met in het midden een ingangspartij en aan weerszijden een breed zijrisaliet. De entree bestaat uit een dubbele paneeldeur; half rond bovenlicht met smeedijzeren rooster; natuurstenen sluitsteen in de ontlastingsboog met een reliëfvoorstelling (draak die verpletterd wordt door een wereldbol met kruis en stralenkrans op de achtergrond) en het opschrift: "A0Di 1923 / SPLENDOR CRUCIS / DRACONIS / MORS"; zijlichten en flankerende pilasters met afgeschuinde zijden en fantasie-kapitelen van natuursteen. De plint van de entree is uitgevoerd in hardsteen. De omlijsting van de zijlichten bestaat uit blokken zandsteen. De zandstenen voet van de pilasters is voorzien van een bladmotief. Tegen de zandstenen kopstukken van de pilasters zijn smeedijzeren beugels (voor lampen?) bevestigd. Boven de entree is tussen de tweede en derde bouwlaag in smeedijzeren letters de naam "BISSCHOP HAMERHUIS" aangebracht. De zijrisalieten zijn drie vensterassen breed. De vensteropeningen in de eerste bouwlaag zijn rondboogvormig afgesloten en hebben samengestelde ramen met een smalle strook glas-in-lood onder het kalf. Het merendeel van de vensters in de tweede bouwlaag bestaat uit kruiskozijnen met enkelruits draairamen en vierruits bovenlichten. De vensters in de derde bouwlaag bestaan uit tweedelige kozijnen waarin twee zesruits draairamen. Deze vensterindeling herhaalt zich in de achtergevel. Het merendeel van de vensteropeningen in de zijvleugels is rechthoekig van vorm. De vensters in de eerste bouwlaag hebben een driedelig kozijn met kalf. De vensters in de tweede bouwlaag hebben een kruiskozijn met enkelruits draairamen en vierruits bovenlichten. De RIJMTELIJKE INDELING bestaat voor wat betreft de hoofdbouw aan de voorzijde uit een centraal trappenhuis tegenover de hoofdingang en een dwarsgang met vertrekken aan de voor- en achterzijde. De zijvleugels hebben de gang aan de binnenhof-zijde en een trappenhuis bij de aansluiting met de hoofdbouw. In het pand zijn diverse INTERIEURELEMENTEN bewaard gebleven. De gangen hebben vloeren van terrazzo (wit met zwarte rand). De drie oorspronkelijke trappen van het gebouw hebben elk twee armen met bordessen. De aan één zijde vrijdragende treden van natuursteen zijn aan de onderkant afgeschuind. De smeedijzeren trapleuning heeft tussen de spijlen een siermotief bestaande uit een staande rechthoek met twee omgekeerde uiteinden. De houten handlijst is geprofileerd. In het centrale trappenhuis bevinden zich tegenover de hoofdingang gebrandschilderde glas-in-loodramen uit 1923 van de gebroeders Van der Essen uit Roermond ter nagedachtenis van bisschop Hamer. Het grote raam in het midden is door een kruisvorm opgedeeld in vierkanten. Het kruis zelf bestaat uit vijf vierkanten. De voorstelling van het middelste vierkant betreft een duif temidden van zonnestrallen. De vierkanten van de kruisarmen tonen elk een portret, voorstellende Ferdinand Hamer en zijn mede-paters-martelaren. Zijn portret bovenin wordt aan weerszijden geflankeerd door palmladeren. Het portret aan de onderzijde heeft als onderschrift: "IPSI VICERUNT / DRAGONEM.APOC.XII.11 / A.D. 1900", en wordt aan weerszijden geflankeerd door een Chinese draak. Aan beide zijden van dit grote raam bevindt zich een smal glas-in-loodraam met een gebrandschilderde voorstelling van een meerdere etages hoge pagode-toren.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voormalig KLOOSTER "Bisschop Hamerhuis" uit 1923.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed voorbeeld van een als studiehuis opgezet klooster uit 1923 van het carré-type. De vierde vleugel die de binnenhof aan de achterzijde moest afsluiten, is evenwel niet uitgevoerd. Het object valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten, zoals de spaarzame maar bijzondere ornamentiek en de zorgvuldige detaillering in vormgeving en materiaalgebruik. Zeldzaam is de als Chinese pagode uitgevoerde dakruiter. Het pand heeft een goed bewaarde interieurindeling en bezit een aantal oorspronkelijke interieurelementen. Kunsthistorisch waardevol is het gebrandschilderde glas-in-lood in het trappenhuis (gebroeders Van der Essen, Roermond 1923). Het Bisschop Hamerhuis is voorts een goed en gaaf voorbeeld van het werk van architect Ch.M.F.H. Estourgie.

- Van stedenbouwkundige waarde wegens de situering bij een kruising van wegen en de spoorlijn Nijmegen-Venlo, waar het pand door zijn omvang en opmerkelijke 'dakruiter' een beeldbepalende rol speelt.

- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geestelijke ontwikkeling, in casu de vestiging van een groot aantal kloosterorden in en om Nijmegen na de opening van de Katholieke Universiteit te Nijmegen in 1923. Bovendien verwijst de Chinese pagode op het dak naar het werkveld van de missionarissen van Scheut die dit klooster hebben laten bouwen.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster